

Ministerstvo spravedlnosti
Pracovní skupina - Komise pro znalectví
email:znalci@msp.justice.cz

V Praze, dne 24. 2. 2015

Naše č.j. AFP 3/2015

Věc: Podněty a návrhy k předpisům v oblasti znalecké činnosti (znalci – psychologové)

Asociace forenzních psychologů (AFP) je profesním sdružením zastupujícím soudní znalce, forenzní psychology, které od svého vzniku cítí potřebu překonat rozdělení oboru psychologie v dosavadním seznamu znalců, tzn. osamostatnit ji jako obor a rozdělit podle současné praxe.

I. Kategorizace znaleckých oborů

V dosavadním seznamu soudních znalců, vedených na webovém portálu justice.cz, lze v současné době nalézt znalce-psychology registrované ve třech různých odvětvích.

- pod oborem ŠKOLSTVÍ A KULTURA, odvětví PSYCHOLOGIE,
- pod oborem ZDRAVOTNICTVÍ, odvětví PSYCHIATRIE, specializace PSYCHOLOGIE (do této kategorie již podle sdělení odboru státního dohledu nelze zapisovat),
- od roku 2014 nově pod oborem ZDRAVOTNICTVÍ, odvětví ZDRAVOTNICKÁ ODVĚTVÍ RŮZNÁ, specializace KLINICKÁ PSYCHOLOGIE.

Toto umělé trojí dělení znalců-psychologů pokládáme za zavádějící, neboť nereflektuje požadavky na vzdělání ani skutečnou praxi a **může vést zadavatele znaleckých posudků k volbě nevhodného znalce, nebo znalci neumožní být zařazen adekvátně a důstojně jeho kvalifikaci**. Tedy: ze skutečnosti, že je znalec zařazen v odvětví psychiatrie, specializace psychologie nelze dovozovat, že má/splnil odlišné kvalifikační a jiné předpoklady pro získání znaleckého oprávnění, než znalec psycholog zapsaný pod oborem školství a kultura, v odvětví psychologie.

Proto jsme přivítali návrh Ministerstva spravedlnosti ČR, který odbornou veřejností proběhl v roce 2011 a který byl zpracován v souvislosti s přípravou návrhu zákona o soudních znalcích. („Návrh kategorizace znaleckých oborů¹“). Tento návrh předpokládal sloučení psychologie do

¹ Ministerstvo spravedlnosti č.j. 40/2011-OD-ZN-6- Příloha 2: Návrh kategorizace znaleckých oborů

jednoho základního oboru - „Psychologie“. Pod tímto oborem by pak – dle zmíněného návrhu MSp – byla vyčleněna jednotlivá odvětví, tedy např. kriminální psychologie, psychologie rodiny a výchovy, klinická psychologie, dopravní psychologie, psychologie práce a organizace, event. ostatní psychologická odvětví. Od té doby AFP opakovaně vznesla dotazy na Ministerstvo spravedlnosti ČR, v jaké fázi a podobě se výše zmíněný návrh kategorizace znaleckých oborů nachází², ale bez konkrétnější odpovědi.

II. Aktuálně platné/užívané specializace pro znalce-psychology

Podle sdělení odboru státního dohledu MSp z května 2014 nelze v současné době zapisovat specializaci „Forenzní psychologie“. Adekvátní náhradou je dle Ministerstva spravedlnosti v současné době označení specializace „PENITENCIÁLNÍ A KRIMINOLOGICKÁ PSYCHOLOGIE“ a lze ji zapsat pouze pod odvětví Školství a kultura, obor Psychologie.

Termín „Forenzní psychologie“ dle našeho názoru nejlépe zastřešuje oblast znalecké činnosti psychologů pro potřeby trestního řízení, jedná se o pojem ustálený v odborných kruzích, používaný jako název samostatné akademické disciplíny přednášené s dlouholetou tradicí na univerzitách, a také orgány činné v trestním řízení jej chápou ve smyslu psychologie pro potřeby trestního řízení. Nicméně rozumíme výhradám Ministerstva spravedlnosti, že může název „forenzní psychologie“ evokovat velmi širokou oblast³. Současně používané označení, které je nabízeno jako alternativa výše zmíněného názvu „Forenzní psychologie“ – tedy „Kriminologická a penitenciární psychologie“, podle našeho názoru není vhodné. Odkazuje na jedné straně na kriminologii jako teoretickou vědní disciplínu s velmi širokým předmětem (problematika pachatelů, obětí, odsouzených osob, svědků trestné činnosti, pracovníků složek systému trestní justice, dále specificky různých skupin jako dětí a mladistvých, žen, cizinců, uživatelů návykových látek - at' už jako obětí, pachatelů nebo svědků, problematika příčin a vývoje kriminality, teorie kriminálního jednání atd.) a na straně druhé v případě „penitenciární psychologie“ zase na extrémně úzce zaměřenou specializaci (psychologie aplikovaná v podmínkách výkonu vazby a trestu odnětí svobody). Z našeho pohledu by tedy, za stávající

---

² Dne 10. 4. 2013 Asociace forenzních psychologů (AFP) obdržela odpověď z odboru státního dohledu, oddělení soudních znalců, tlumočnicků a znaleckých ústavů, ze dne 29. 8. 2013, č. j. 35912011-OD-ZN, v níž jsme byli odkázáni na odbor legislativní MSp. V odpovědi z legislativního odboru MSp ze dne 30. 10. 2014, č. j. 3/2013-LO-SP/132, jsme byli pouze vyzváni k dalšímu vyčkání. V května 2014 jsme získali vyjádření odboru státního dohledu, oddělení soudních znalců, tlumočnicků a znaleckých ústavů, podle kterého lze psychology-žadatele o znalecké oprávnění zapsat: a) pod obor: ŠKOLSTVÍ A KULTURA, odvětví: PSYCHOLOGIE, specializace: všechny specializace kromě klinické psychologie a b) pod obor: ZDRAVOTNICTVÍ, odvětví: ZDRAVOTNICKÁ ODVĚTVÍ RŮZNÁ, specializace: KLINICKÁ PSYCHOLOGIE

³ ze sdělení odb. státního dohledu: „...specializaci FORENZNÍ PSYCHOLOGIE nelze v současné době zapsat, neboť zahrnuje potenciálně natolik širokou oblast, že ji svými znalostmi nemůže jeden znalec obsáhnout...“ „...zapsat lze specializaci PENITENCIÁLNÍ A KRIMINOLOGICKÁ PSYCHOLOGIE v oboru školství a kultura...“.

situace, bylo vhodnější používat označení: **KRIMINÁLNÍ PSYCHOLOGIE** nebo **PSYCHOLOGIE V OBLASTI TRESTNÍHO PRÁVA**.

III. Podmínky a požadavky pro žadatele o znalecké oprávnění – psychology

Psychologové - žadatelé o znalecké oprávnění - se při svých žádostech řídí zejména tím, jaké specializace jsou v seznamu znalců uvedeny u kolegů s obdobným zaměřením či jaká je praxe při zápisu znalců na jednotlivých k tomu příslušných soudech. Domníváme se, že nelze na žadatelích spravedlivě požadovat, aby při formulaci svých žádostí předvíдали případné změny v praxi zapisování specializací do seznamu znalců, pokud tyto změny nejsou zveřejňovány (viz výše popsané rozhodnutí již nadále nezapisovat specializaci „Forenzní psychologie“, ačkoliv v minulosti tato specializace v obdobných případech zapisována byla a nedošlo k žádné změně příslušné právní úpravy, jež by mohla být pro podobnou změnu praxe podkladem). Při absenci veřejně přístupného seznamu specializací je pro uchazeče o zápis obtížné odhadovat, jakou formulaci specializace orgán rozhodující o žádosti připustí a jakou nikoliv.

Jsme přesvědčeni, že tyto nejasnosti a nedorozumění při formulaci jednotlivých specializací souvisí mj. s absencí (jednotného) veřejně přístupného seznamu „aktuálně přípustných“ specializací pro jednotlivé znalecké obory a odvětví, včetně požadavků pro jejich přiznání.

Proto Asociace forenzních psychologů navrhuje:

- 1) **vytvořit jeden základní obor Psychologie,**
- 2) **rozdělit tento jeden znalecký obor (Psychologie) na jednotlivá odvětví** (např. Kriminální psychologie (Psychologie v oblasti trestního práva), Psychologie rodiny a výchovy, Klinická psychologie, Dopravní psychologie, Psychologie práce a organizace, event. ostatní psychologická odvětví),
- 3) **zveřejnit seznam přípustných specializací pro jednotlivé obory a odvětví**
- 4) **sjednotit odborné podmínky pro jmenování znalců v oboru Psychologie, případně v jednotlivých odvětvích.**

V případě potřeby Asociace forenzních psychologů Čech, Moravy a Slezska ráda nabídne své dlouholeté zkušenosti a podněty v této oblasti.

S pozdravem za Asociaci forenzních psychologů Čech, Moravy a Slezska

PhDr. Karel Netík, CSc.
prezident AFP